

Teologia imnului

Cezar Geanta

Motto: “ *Cântati Domnului o cântare înțeleaptă* “, **Ps. 47.7**

Teologia, ca disciplină sacră, studiază relațiile dintre om și Dumnezeu, iar religia slujește la refacerea și consolidarea acestor relații, în mod practic, între închinător și Creatorul său.

Termenul “religie” are rădăcină comună în limba latină cu termenul “ligament”. Religia se bazează pe cunoștințele doctrinale, pe care i le furnizează Teologia, și pe credință, care este o capacitate a sufletului de a crede făgăduințele divine.

Care este rolul imnului în cadrul credinței? Imnul (cântarea de laudă, cântarea de mărturisire, de închinare, de mulțumire, de adorare etc.) are rolul de a sensibiliza și a purifica gândirea, prin stimularea capacităților afective.

Memoria afectivă este mult mai eficientă în cadrul religiei decât memoria rațională, bazată doar pe argumente. Au fost cazuri când persoane rătăcite pe marea vieții și afundate în păcat s-au *trezit* la realitate prin reauzierea unui imn, pe care-l stiau din copilărie, de la părinții lor credincioși.

Glasul Evangheliei este mult mai puternic și mai atractiv pentru sufletele în derivă, atunci când este dublat de muzică, decât o predică simplă, indiferent cât de elocventă ar fi ea. Acest adevăr îl cunosteau toți marii evangheliști, de la Moody la Billy Graham, dovadă în acest sens fiind faptul că în campaniile lor de evanghelizare, muzica era nedespărțită de predicare.

Biblia ne face cunoscut că și opera lui Dumnezeu este însoțită de muzică, atunci când crează lumi, galaxii, ființe raționale.

“Unde erai tu când am întemeiat pământul?... atunci când stelele diminetii izbucneau în cântări de bucurie, și când toți fiii lui Dumnezeu scoteau strigăte de veselie?” Iov 38, 4.7

Poporul Israel a fost instruit prin profeti și preoti în arta muzicii sacre tot pentru același scop: sensibilizarea afectivă în vederea primirii marilor adevăruri religioase.

Pentru a-și atinge scopul pentru care a fost creat, imnul trebuie să întrunească niste calități de ordin tehnic și estetic, altfel, în loc de binecuvântare poate deveni un adevărat blestem. Care sunt acele calități care fac un imn să fie demn de utilizare în scopuri sfinte?

1. Muzica imnului să fie în concordanță cu textul literar însoțitor, adică mesajul muzicii să fie același cu mesajul cuvintelor. Datorită faptului că această condiție nu a fost respectată cu strictețe s-a ajuns la cele mai aberante asocieri între text și muzică. Dacă cercetăm colecțiile

contemporane de innuri, vom observa cum unii autori însotesc textele cel mai solemne si mai sfinte, cum ar fi cele despre jertfa Mântuitorului, cu melodii usoare de dans, de joc sau de local. O blasfemie mai mare ca aceasta nu se poate concepe! Cauza care a adus la decadenta imnului a fost si este ignorarea puterii urias pe care o are muzica în ce priveste mesajul ei afectiv. Nu s-a tinut seama de faptul că acest mesaj (ecoul ei în suflet) este mult mai puternic decât mesajul textului poetic. Dacă textul de multe ori nici nu se înțelege, în timp ce este cântat, muzica, în schimb, se impune captând atentia în totalitate si persistă încă în minte mult timp, după ce a fost prezentată. Elementul cel mai persistent al muzicii, care rămâne ca o obsesie în mintea ascultătorilor este ritmul. Poate tocmai de aceea este si promovat, amplificat, diversificat, acest element teluric, în muzica sacră, pentru a o compromite!

Există un regizor nevăzut, vrăjmas al binelui, care inspiră pe oamenii lui să profaneze tot ceea ce a mai rămas din valorile clasice ale imnologiei. Marile innuri ale secolelor XVI si XVII lea sunt prelucrate “adica tratate după modele ale muzicii de divertisment” pentru a li se anihila forta mesajului melodic extraordinar pe care îl au. Astfel urechea este captată de grupul ritmic, adăugat liniei melodice, si de orchestratia, zisă modernă, specifică muzicii de stradă, cu chitări electrice, baterie, saxofoane, acordeoane etc. încât profanarea este completă. Ce legătură poate să fie între un text sfânt si acest carnaval de zgomote păgâne, este greu de răspuns. In unele biserici neoprotestante există orchestre de muzică usoară, cu statii de amplificare si boxe asurzitoare, unde se creează o atmosferă de discotecă, cu ritmuri “tari” si cu timbruri instrumentale ciudate, nemaiauzite – gratie sintetizatorului – care terorizează pe închinătorii mai vârstnici, ca si pe cei cu gusturi muzicale cultivate la scoala muzicii clasice.

2. O a doua calitate, pe care trebuie să o aibă imnul, cu adevărat religios, este perenitatea. Dacă slagărele sunt efemere, marile innuri inspirate de Dumnezeu, sunt nemuritoare. Adevărata muzică religioasă este o formă specifică de manifestare a iubirii divine. Nu “Eros”! nici “Fileo”, ci “Agape”. Această Iubire supremă “Agape” este un principiu universal care izvorăste din Marele “Eu sunt”. În Ioan 4, 16 găsim scris că: “Dumnezeu este Iubire”. Manifestările cum ar fi: lumina, aerul, apa, căldura, muzica, teologia, arta sacră în general si altele. In 1Cor. 13,8 se spune că “Iubirea nu va pieri niciodata”. Adevăratele innuri care provin de la “Tatăl luminilor” (Iacov, 1,17) sunt manifestări ale Iubirii care se jefeste, ale Iubirii neegoiste care se dăruieste pentru fericirea celor din jur si au esenta nemuririi în alcătuirea lor intimă.

Marii compozitori clasici au cunoscut si au căutat cu ardoare această esență a nemuririi, această “vibratie” divină, fapt ce i-a determinat să rupă, să distrugă zeci si sute de manuscrise care nu corespundeau principiului perenității. Unii au reusit mai mult, altii mai puțin în ce priveste nemurirea operelor lor. Industria contemporană de innuri, de colinde si alte produse zise religioase, care a făcut să se umple lumea de kitsch-uri, nu numai că nu satură sufletele doritoare de hrană spirituală, ci le perverteste gusturile, tinându-le departe de adevărata utilitate. O imnologie academică, bazată pe analize muzicologice, pe date istorice, etc. este necesară si utilă doar pentru specialisti. Pentru a fi de folos maselor de oameni, ar trebui să-si aducă aportul la separarea valorilor de nonvalori, în domeniul muzicii religioase, să se angajeze mai mult în educarea gusturilor prin promovarea unor repertorii de calitate, prin combaterea (cu argumente muzicologice, medicale, psihologice) acelor produse ieftine care se impun, fără efort, de la prima lor audiere, dar care sunt adevărate droguri ale inculturii profanatoare.

“*Să creștem în toate privințele*”! ne îndeamnă apostolul **Pavel** în **Efesenii 4,15** . O religie autentică înseamnă creștere nu numai în cunoștințe morale, ci “în toate privințele”: cultură, gusturi estetice, deprinderi de viață, știință etc.

În **1Cor 13,11** tot apostolul **Pavel** declară: “*Când eram copil, vorbeam ca un copil, simteam ca un copil, gândeam ca un copil; când m-am făcut om mare, am lepădat ce era copilăresc.*” Din păcate, majoritatea semenilor noștri au rămas la stadiul copilăriei, în ce privește gusturile muzicale.

Pe scara evoluției muzicale, ritmul, fără melodie se află pe treapta cea mai de jos. Popoarele primitive nu au instrumente melodice. Ele cunosc numai instrumentele ritmice. De la acest stadiu, până la melodie, este un salt imens, asemănător cu acela de la melodie la polifonie și armonie. Din nefericire, rasa umană se îndreaptă spre stadiul de primitivism, dacă nu se iau măsuri de educare a tinerei generații, iar imnul nu este scutit de acest mers decadent.

Evoluția societății umane de la sălbăticie la civilizație este asemenea cu evoluția unui individ de la stadiul copilăriei la stadiul maturității. În ce privește receptivitatea față de muzică, stadiul copilăriei se poate prelungi până la adânci bătrâneți, dacă nu se depun eforturi de educare și autoeducare, în vederea dezvoltării gusturilor estetice. Ce poate fi mai dezamăgitor decât o biserică alcătuită din oameni maturi, dar cu preferințe copilărești față de muzica sacră.

Copiii iubesc ritmul pur și simplu, fără melodie, la început, apoi, agreează doar melodiile foarte simple dar bine ritmate și amplificate, care să aibă fraze scurte și care se repetă. Ei preferă instrumentele gălăgioase de percuție, în special, și fug de cele melodice cu sunet expresiv, cum ar fi vioara. Aceste preferințe se observă și la acei oameni maturi care nu și-au dezvoltat înțelegerea limbajului muzical în mod gradat prin audii repetate, parcurgând evoluția fenomenului muzical de la monodie la polifonie, de la muzica corală, la muzica simfonică și de cameră.

Numai prin umplerea acestui “gol cultural” se va putea spera într-un reviriment al imnului, așa cum era el în perioada de glorie a secolelor XVI-XVII iar misiunea imnologiei nu poate fi alta decât păstrarea vechilor standarde muzicale verificate în timp și recomandate de Cuvântul sacru: “Vorbite între voi cu psalmi, cu cântări de laudă și cu cântări duhovnicești, și cântați și aduceți din toată inima laudă Domnului.” Efesenii 5,19.